

מגאולת פורים לגאולת פסח

1. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ו עמוד ב

משנה. קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה - קורין אותה באדר שני. אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה, ומתנות לאביונים.

ורבן שמעון בן גמליאל סבר: בכל שנה ושנה, מה כל שנה ושנה אדר הסמוך לניסן - אף כאן אדר הסמוך לניסן. בשלמא רבי אליעזר ברבי יוסי - מסתבר טעמא, דאין מעבירין על המצות, אלא רבן שמעון בן גמליאל מאי טעמא? - אמר רבי טבי: טעמא דרבי שמעון בן גמליאל מסמך גאולה לגאולה עדיף.

2 מדרש תנחומא (ורשא) פרשת נח סימן ג

(ג) אלה תולדות נח נח, יתברך שמו של ממ"ה = מלך מלכי המלכים = הקדוש ברוך הוא שבחר בישראל משבעים אומות כמ"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו (דברים ל"ב) ונתן לנו את התורה בכתב ברמז צפונות וסתומות ופרשום בתורה שבע"פ וגלה אותם לישראל, ולא עוד אלא שתורה שבכתב כללות ותורה שבע"פ פרטות ותורה שבע"פ הרבה ותורה שבכתב מעט ועל שבע"פ נאמר ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים (איוב י"א) וכתוב ולא תמצא בארץ החיים (שם /איוב/ כ"ח), ומאי לא תמצא בארץ החיים וכי בארץ המתים תמצא אלא שלא תמצא תורה שבע"פ אצל מי שיבקש עונג העולם תאוה וכבוד וגדולה בעולם הזה אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל (במדבר י"ט) וכך דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, לפי שלא כרת הקדוש ברוך הוא ברית עם ישראל אלא על התורה שבע"פ שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית (שמות ל"ד) ואמרו חז"ל לא כתב הקדוש ברוך הוא בתורה למען הדברים האלה ולא בעבור הדברים האלה ולא בגלל הדברים אלא ע"פ הדברים וזו היא תורה שבע"פ שהיא קשה ללמוד ויש בה צער גדול שהוא משולה לחשך שנאמר העם ההולכים בחשך ראו אור גדול (ישעיה ט) אלו בעלי התלמוד שראו אור גדול שהקב"ה מאיר עיניהם באיסור והתר בטמא ובטהור, ולעתיד לבא ואוהביו כצאת השמש בגבורתו (שופטים ה), ולא קבלו ישראל את התורה עד שכפה עליהם הקדוש ברוך הוא את ההר כגיגית שנאמר ויתיצבו בתחתית ההר (שמות י"ט) ואמר רב דימי בר חמא א"ל הקדוש ברוך הוא לישראל אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, ואם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה, ענו כלם ואמרו נעשה ונשמע מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט אלא אמר להן על התורה שבע"פ שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאל קנאתה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקדוש ברוך הוא בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו שנא' ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך (דברים ו'), ומנין אתה למד שאין אהבה זו אלא לשון תלמוד, ראה מה כתיב אחריו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ואי זה זה תלמוד שהוא על הלב הוי אומר ושננתם לבניך זו תלמוד שצריך שנון, ללמדך שפרשה ראשונה שבק"ש אין בה פירוש מתן שכרה בעוה"ז? כמ"ש בפרשה שנייה והיה אם שמוע תשמעו וגו' ונתתי מטר ארצכם, זה מתן שכר עוסקי מצות (ס"א תורה שבכתב) שאין עוסקין בתלמוד, ובפי' שנייה כתיב בה בכל לבבכם ובכל נפשכם ולא כתב בכל מאדכם ללמדך שכל מי שאוהב עושר ותענוג אינו יכול ללמוד תורה שבע"פ לפי שיש בה צער גדול ונדוד שינה ויש מבלה ומנבל עצמו עליה לפיכך מתן שכרה לעוה"ב שנאמר העם ההולכים בחשך ראו אור גדול, אור גדול אור שנברא ביום ראשון שגנוז הקדוש ברוך הוא לעמלי תורה שבע"פ ביום ובלילה שבזכותן העולם עומד שנאמר (ירמיה ל"ג) כה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי אי זה הוא ברית שנוהג ביום ובלילה זו תלמוד וכן הוא אומר (שם /ירמיהו ל"ג/) כה אמר ה' אם תפרו את בריתי היום ואת בריתי הלילה גם בריתי תפר את דוד עבדי וגו', ואומר (תהלים א) כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, ואף הקדוש ברוך הוא כרת ברית עם ישראל שלא תשכח תורה שבע"פ מפיהם ומפי זרעם עד סוף כל הדורות שנא' (ישעיה נט) ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימוש וגו' ולא כתיב ממך אלא מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך, ולפיכך קבע הקדוש ברוך הוא שתי ישיבות לישראל שיהיו הוגין בתורה יומם ולילה

ומתקבצין שתי פעמים בשנה באדר ובאלול מכל המקומות ונושאים ונותנים במלחמתה של תורה עד שמעמידין דבר על בוריו והלכה לאמתה ומביאים ראיה ומן המקרא ומן המשנה ומן התלמוד כדי שלא יכשלו ישראל בד"ת, שנא' (תהלים קיט) שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול, (שם /תהלים/ כ"ט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, ואותן ב' ישיבות לא ראו שבי ולא שמד ולא שלל ולא שלט בהן לא יון ולא אדום והוציאו הקדוש ברוך הוא י"ב שנה קודם חרבן ירושלים בתורתן ובתלמודן שכך כתיב והגלה את כל ירושלים ואת כל השרים ואת כל גבורי החיל עשרת אלפים גולה וכל החרש והמסגר ולא נשאר זולת דלת עם הארץ (מלכים ב כד), וכי מה גבורה יש בבני אדם ההולכים בגולה, אלא אלו גבורי תורה שכך נאמר בה על כן יאמר בספר מלחמות ה' (במדבר כ"א) ומתוכן החרש והמסגר, חרש שבשעה שאחד מהן מדבר נעשו הכל כחרשין, מסגר כיון שאחד מהן סוגר דברי טומאה וטהרה או איסור והתר אין בעולם שיכול לפתוח לטהר ולהתיר לקיים מה שנאמר (ישעיה כב) ונתתי מפתח בית דוד על שכמו ופתח ואין סוגר וסגר ואין פותח, ואת אילי הארץ לקח (יחזקאל יז) אלו חורי יהודה ובנימין שעליהן נאמר (ירמיה כד) כה אמר ה'

וגוי כתאנים הטובות האלה כן אכיר את גלות יהודה אשר שלחתי מן המקום הזה ארץ כשדים לטובה, וכתוב (דניאל ט) וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' אלהינו, וכי משום דצדיק וישקד ה' על הרעה ויבא את הרעה, אלא צדקה עשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל שהקדים והגלה את גלות יכניה לגלות צדקה כדי שלא תשתכח מהן תורה שבע"פ וישבו בתורתן בבבל מן אותה שעה עד היום ולא שלט בהן לא אדום ולא יון ולא גזרו עליהם שמד, ואף לימות המשיח אין חבלי של משיח רואין שנא' (זכריה ב) הוי ציון המלטי, מאדום ומיון מגזרותיהן, וכתוב (מיכה ד) חולי וגחי בת ציון כיולדה כי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה, ושכנתי כתיב בשדה שאע"פ שאדם גולה בשדה שכינתי לא זזה ממך, ובאת עד בבל שם תנצלי שם יגאלך ה' מכף איביך (שם/מיכה ד') שם ללמדך שמשם מתחלת הגאולה משם עולין לירושלים שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון וגוי (עובדיה א') אותה שעה והיתה לה' המלוכה, וכ"ר.

3. תלמוד בבלי מסכת תענית דף כט א-ב

משנכנס אב ממעטין בשמחה וכו' אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה - כך משנכנס אדר מרבין בשמחה אמר רב פפא: הלכך, בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי - לישתמיט מיניה באב דריע מזליה, ולימצי נפשיה באדר דבריא מזליה. +ירמיהו כ"ט+ לתת לכם אחרית ותקוה,

רש"י מסכת תענית דף כט עמוד א

משנכנס אדר - ימי נסים היו לישראל: **פורים ופסח**.

4. תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד א

+שמות יט+ וייתצבו בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן, הדור קבלוה בימי אחשורוש. דכתוב +אסתר ט+ קימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר.

5. רש"י מסכת שבת דף פח עמוד א

מודעא רבה - שאם יזמינם לדין למה לא קיימתם מה שקבלתם עליכם - יש להם תשובה, שקבלוה באונס.

בימי אחשורוש - מאהבת הנס שנעשה להם.

6. תוספות מסכת שבת דף פח עמוד א

כפה עליהן הר כגיגית - ואף על פי שכבר הקדימו נעשה לנשמע שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן והא דאמר בפ"ק דמס' ע"ז (דף ב): כלום כפית עלינו הר כגיגית דמשמע דאם היה כופה עליהן לא היה להן תשובה והכא אמר דמודעא רבה לאורייתא היינו על מה שלא קבלוה אבל מה שלא קיימוה איכא תשובה.

7. האלשיך הק'

והנה גם שלא יעדרו דקדוקים במאמר הלזה. הנה שתיים הנה הקושיות העצומות אשר יפול לב אדם עליהם. **אחד, היעלה על לב, שהמקדימים נעשה לנשמע מיאנו מלקבל התורה, עד כפה עליהם ההר כגיגית ויאמר להם שאם לא יקבלו תחת ההר ישחקם ולא יוכלו קום**. ב. מה זו תשובת רבא הדור קבלוה בימי אחשורוש, שאם כן איפה, כל הדורות שממתן תורה ועד אחשורוש אנוסים היו. ולא יאשמו כל אשר עברו על כל דברי התורה, ואם כן חלילה לשוא הכה אותם הוא יתברך על כל פשעיהם ועל כל עונותם:

8. אך הנה הקושיא האחת, **סילקוה רבותינו ז"ל במדרש רבי תנחומא פרשת נח (ג) שהביאו מאמר זה, ואמרו, כי מה שמיאנו ישראל מלקבל עד כפה הוא יתברך עליהם ההר כגיגית, הוא תורה שבעל פה על רבוי דקדוקיה:**

9. ולא קבלו ישראל את התורה עד שכפה עליהם הקדוש ברוך הוא את ההר כגיגית שנאמר וייתצבו בתחתית ההר (שמות י"ט) ואמר רב דימי בר חמא א"ל הקדוש ברוך הוא לישראל אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, ואם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה, **ענו כלם ואמרו נעשה ונשמע מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט אלא אמר להן על התורה שבע"פ שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאל קנאתה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקדוש ברוך הוא בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו שנא' ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך (דברים ו')**, ומנין אתה למד שאין אהבה זו אלא לשון תלמוד, ראה מה כתיב אחריו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ואי זה זה תלמוד שהוא על הלב ...

10. ספר נצח ישראל פרק יא

וקאמר (שבת פח א) דאף על פי כן יהדור קבלוה בימי אחשורוש'. ופירש רש"י (שם) בשביל אהבת הנס קבלו התורה. וגם בזה לא נחה דעת האדם, שקודם לכן לא היה רוצים בתורה, ודבר זה אין ראוי. אבל הפירוש הוא, **שכאשר קבלו עליהם מצוה זאת מעצמם, היא קריאת מגילה, שלא היו מוכרחים למצוה זאת, ובקבלת מצוה זאת קבלו כל התורה.** שזאת המצוה היא כמו תוספת למצוה, ואם קבלו המצוה הזאת - שהיא כמו תוספת - כל שכן קבלת מצוה, שהם אינם כמו תוספת. לפיכך בימי אחשורוש קבלו כל התורה, ולא היה שם אונס והכרח, ופירוש זה נכון. נמצא כי החבור הזה לישראל הכרחי, ואיך יהיה בטול לדבר זה כלל.

11. **ועל הקושיא השנית,** אחשבה, תירצוה ז"ל במתק לשונם, באומרם הדור קבלוה, ולא אמרו כבר קבלוה וכיוצא בלשון זה. אך אומרו, הדור קבלוה, יורה כי היתה חזרת קבלוה. ואין זה צודק אלא אם נאמר שכבר נחשבה לישראל קבלוה אחת ובימי אחשורוש היתה קבלוה שנית. וזה יורה גם כן אומרו קיימו מה שכבר קבלו. ולא אמר קיימו מה שכבר ניתן להם. אך הוא כי כבר קבלו פעם אחת ועכשו חזרו. והוא, כי גם שמיאנו בתחלה, עד שכפה עליהם הקדוש ברוך הוא ההר כגיגית, עם כל זה אחר כן גמרו בלבם שלם לקבל בשלמות, אפילו מבלי אשר כפו עליהם ההר:

וזה רמזו לנו ברוח הקודש באומרם קיימו וקבלו. והוא, כי הלא אחר אומרו שכתב מרדכי שיקבלו עליהם את ימי הפורים שהוא מדברי סופרים. והנה היה קשה עליהם, לומר, כי בסיני על ידו יתברך אשר דבר בס לא קבלו, ועתה על ידי מרדכי קבלו. לזה נכתב ברוח הקדש קיימו וקבלו. שהוא, קיימו מה שכבר קבלו בסיני. לומר, שאינו עתה, רק שחוזרין ומקיימים מה שכבר קבלו עליהם בסיני כל מה שמדברי סופרים:

וזהו אומרו הדור קבלוה. לומר, אל יעלה על רוחך שגם מה שהודו לקבל היה מחמת האונס. כי לא כן הוא, שאם כן, קבלם מדברי סופרים את ימי הפורים, הוא שאז היחלו לקבל. אך לא כן הוא, רק הדור קבלוה. כלומר, חזרת קבלוה היתה בימי אחשורוש. והוא, שכפה אותם בסיני, עד שאמרו רוצים אנו ברצון. והביא ראיה מאומרו קיימו וקבלו, והוא, שהיה לו לומר קבלו וקיימו, כי תחלה מקבלים ואחר כך מקיימים. אך הוא, קיימו מה שכבר קבלו. לומר, אינם עתה כמקבלים מחדש רק מקיימים מה שכבר קבלו בסיני קבלוה אמיתית ברצון טוב. וזהו הוא"ו של וקבלו, כי אינה תוספת על קיימו, כי על כל פנים הקבלה קדמה לקיום. אך הוא תוספת על הקבלה הראשונה:

עוד אפשר לפרש, על דרך מה שכתב הרמב"ם (פרק ב מהלכות גירושין הלכה כ) על גט מעושה בישראל שכופין אותו עד שיאמר רוצה אני. שכתב, שגם שיאמר רוצה אני, הלא מתוך האונס הוא. אלא שכל ישראל נפשם חפצה בטבע לקיים תורת אלהים, אלא שהיצר הרע וחומרו הם מעכבין. ואת יצרו הוא שמכין. וכשמודה, הוא שהוסר המעכב והוא ברצון גמור. והנה גם פה היה אפשר לומר כך בישראל. אך הדרך הראשון נכון יותר, כי כשהודו גמרו לקבל גם אם לא היה האונס. ומה גם למה שהזכרנו ממדרש רבי תנחומא, כי לא מגועל נפשם בתורה שבעל פה מיאנו לקבלה, רק על כי רבים דקדוקיה. נוסף על צדקתם ואשר פסקה זוהמתן ראוי להפך בזכותם:

12. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טו עמוד ב

ותעמד בחצר בית המלך הפנימית. אמר רבי לוי: כיון שהגיעה לבית הצלמים - נסתלקה הימנה שכינה, אמרה: +תהלים כ"ב+ אלי אלי למה עזבתני, שמא אתה דן על שוגג כמוזיד ועל אונס כרצון? או שמא על שקראתיו כלב, שנאמר +תהלים כ"ב+ הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי. חזרה וקראתו אריה, שנאמר +תהלים כ"ב+ הושיעני מפי אריה. ויהי כראות המלך את אסתר המלכה, אמר רבי יוחנן: שלשה מלאכי השרת נזדמנו לה באותה שעה: אחד שהגביה את צוארה, ואחד **שמשך חוט של חסד עליה**, ואחד שמתח את השרביט.

13. תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף יב עמוד ב

אמר ריש לקיש: כל העוסק בתורה בלילה - הקדוש ברוך הוא מושך עליו **חוט של חסד ביום**, שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ומה טעם יומם יצוה ה' חסדו - משום ובלילה שירה עמי. ואיכא דאמרי, אמר ריש לקיש: כל העוסק בתורה בעולם הזה, שהוא דומה ללילה - הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד לעולם הבא, שהוא דומה ליום

14. תלמוד ירושלמי מסכת יומא פרק ג דף מ טור ב/ה"ב

רבי חייא רובא ורבי שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתה ראו אילת השחר שבקע אורה אמר רבי חייא רובה לרבי שמעון בן חלפתא בר ר' כך היא גאולתן של ישראל בתחילה קימעא קימעא כל שהיא הולכת היא הולכת ומאיר מאי טעמא כי אשב בחושך ה' אור לי כך בתחילה ומרדכי יושב בשער המלך ואחר כך וישב מרדכי אל שער המלך ואחר כך ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וגו' ואח' כך ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות ואחר כך ליהודים היתה אורה ושמחה

15. משלי פרק ה

(יט) אֵילַת אֶהָבִים וְיַעֲלֵת חֵן דִּדְיָהּ יִרְוֶה בְּכָל עֵת בְּאֶהֱבָתָהּ תִּשְׁגָּה תַמִּיד :

אמר רבי שמואל בר נחמני: מאי דכתיב +משלי ה' + אילת אהבים ויעלת חן וגו' למה נמשלו דברי תורה לאילת? לומר לך: מה אילה רחמה צר, וחביבה על בועלה כל שעה ושעה ראשונה - אף דברי תורה חביבין על לומדיהן כל שעה ושעה כשעה ראשונה. ויעלת חן - שמעלת חן על לומדיה. דדיה ירוך בכל עת, למה נמשלו דברי תורה כדד? מה דד זה, כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב - אף דברי תורה, כל זמן שאדם הוגה בהן - מוצא בהן טעם. באהבתה תשגה תמיד - כגון רבי (אליעזר) +מסורת הש"ס: אלעזר+ בן פדת. אמרו עליו על רבי (אליעזר) +מסורת הש"ס: [אלעזר]+ שהיה יושב ועוסק בתורה בשוק התחתון של ציפורי, וסדינו מוטל בשוק העליון של ציפורי. (תניא) אמר רבי יצחק בן אלעזר: פעם אחת בא אדם ליטלו ומצא בו שרף

17. תלמוד בבלי מסכת יומא דף כט עמוד א

אמר רב זירא: למה נמשלה אסתר לאילה - לומר לך: מה אילה רחמה צר, וחביבה על בעלה כל שעה ושעה ראשונה - אף אסתר היתה חביבה על אחשוורוש כל שעה ושעה ראשונה.

18. תלמוד בבלי מסכת תענית דף כט עמוד ב

אמר רב פפא: הלכך, בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי - לישתמיט מיניה באב דריע מזליה, ולימצי נפשיה באדר דבריא מזליה. +ירמיהו כ"ט+ לתת לכם אחרית ותקוה,

ירמיהו פרק כט

(י) כי כה אָמר יְקוֹק כִּי לָפִי מְלֹאֵת לְבָבְךָ שְׁבָעִים שָׁנָה אֶפְקֹד אֶתְּכֶם וְהִקְמַתִּי עֲלֵיכֶם אֶת דְּבָרֵי הַטּוֹב לְהַשִּׁיב אֶתְּכֶם אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה:

(יא) כִּי אֲנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת הַמַּחְשְׁבֹת אֲשֶׁר אֲנֹכִי חָשַׁב עֲלֵיכֶם נֶאֱמַר יְקוֹק מַחְשְׁבוֹת שְׁלוֹם וְלֹא לְרָעָה לְתַת לָכֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה:

(יב) וּקְרָאתֶם אֹתִי וְהִלַּכְתֶּם וְהִתְפַּלְלֶתֶם אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי אֲלֵיכֶם:

(יג) וּבִקְשֶׁתֶם אֹתִי וּמְצַאתֶם כִּי תִדְרְשֶׁנִּי בְּכָל לִבְבְּכֶם:

(יד) וְנִמְצַאתִי לָכֶם נֶאֱמַר יְקוֹק וְשָׁבַתִּי אֶת שְׁבִיתְכֶם וְקִבַּצְתִּי אֶתְּכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם וּמִכָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הִדְחִיתִי אֶתְּכֶם שָׁם נֶאֱמַר יְקוֹק וְהִשְׁבַּתִּי אֶתְּכֶם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִגְלִיתִי אֶתְּכֶם מִשָּׁם:

(טו) כִּי אֶמְרָתֶם הַקִּים לָנוּ יְקוֹק נְבֵאִים בְּבִלְה

19. ספר מסילת ישרים פרק יט

ונבאר עתה ענפי האהבה, הם הג' שזכרתי: הדביקות, השמחה, והקנאה. הדביקות, הוא שיהיה לבו של אדם מתדבק כל כך בשם יתברך, עד שכבר יסור מלפנות ולהשגיח אל שום דבר זולתו, והוא מה שבא עליו המשל בדברי שלמה (משלי ה'): אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד. ובגמרא אמרו ז"ל (עירובין נ"ד): אמרו עליו על ר"א בן פדת שהיה יושב ועוסק בתורה בשוק התחתון של ציפורי וסדינו מוטל בשוק העליון של ציפורי, והנה תכלית המדה הזאת הוא להיות האדם מתדבק כך אל בוראו בכל עת ובכל שעה, אמנם לפחות בשעת עבודה אם אוהב הוא את בוראו ודאי שיהיה לו הדביקות הזה. ובירושלמי אמרו ר"ח בן דוסא היה עומד ומתפלל ובא חברבר והכישו ולא הפסיק תפלתו וכו', אמרו לו תלמידיו רבי ולא הרגשת? ואמר להם יבוא עלי מתוך שהיה לבי מכוין בתפלה לא הרגשתי (ברכות פ"ה).

ועל הדביקות הוזהרנו בתורה פעמים רבות (דברים י"ט): לאהבה את ה' אלהיך וגו' (שם): ולדבקה בו (שם): ובו תדבק, ובו תדבקון, ודוד אמר (תהלים ס"ג): דבקה נפשי אחריך, וענין כל אלה הפסוקים אחד, שהוא הדביקות שהאדם מתדבק בו ית' שאינו יכול ליפרד ולזוז ממנו, ואז"ל (ב"ר פ"פ): ארשב"ל בגי', לשונות של חיבה חבב הקדוש ברוך הוא את ישראל ואנו למידיים וכו': בדביקה, בחשיקה, ובחפיצה, והם ממש ענפי האהבה העיקרית, והיינו התשוקה שזכרתי, והדביקות והנחת והעונג הנמצא בעסק ענינו של הנאהב.

20. תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד ב

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב +שיר השירים ד+ לבבתני אחותי כלה לבבתני באחת מעיניך, בתחילה - באחת מעיניך לכשתעשי - בשתי עיניך.